

Dosud žily ve stínu
svých mužů.
Teď budou
určovat pravidla.

KMOTRY

CAMILLE AUBRAY

Neodolatelný román o čtveřici žen, jež se v jedné italsko-americké rodině staly navzájem švagrovými. Poté co se jejich manželé za druhé světové války z různých příčin od rodiny vzdálí, nezbyvá „kmotrám“, než převzít otěže... Nedůvěřivé newyorské podsvětí ovšem brzy zjišťuje, že tyhle ženy jsou ochotné se za rodinný podnik a místo ve společnosti bít jako lvíce.

Od autorky bestselleru *Vařila jsem pro Picassa*.

„Napínavý multigenerační příběh čtveřice žen řídících italskou rodinu napojenou na mafii, který se odehrává na pozadí New Yorku za druhé světové války ... Věrohodná feministická variace mafiánských příběhů, jimž dosud dominovali muži.“

– Publishers Weekly

Camille Aubray

KMOTRY

Camille Aubray

KMOTRY

Přeložila Věra Kotábová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

THE GODMOTHERS. Copyright © 2021 by Camille Aubray LLC.
Published by arrangement with William Morrow, an imprint of
HarperCollins Publishers.

Translation © Věra Kotábová, 2021

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2021

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-599-9 (ePub)

ISBN 978-80-7625-598-2 (pdf)

ISBN 978-80-7625-200-4 (print)

Pro Rose

PROLOG

NICOLE

New York, duben 1980

Dokud mému manželovi nenabídli místo v Bílém domě, nikdy jsem nemusela žádat svoji kmotru o laskavost. Bylo to v dubnu roku 1980. S Jamesem jsme tou dobou bydleli v New Yorku teprve rok. Seznámili jsme se v Paříži, kde jsme se i vzali, ale protože jsme oba byli rodilí Američané, považovali jsme Spojené státy za svůj domov a rádi jsme se tam vrátili. Usadili jsme se na Manhattanu a docela si tam zvykli. Já jsem nastoupila do Time Inc. a připravovala jsem pro ně rešerše, James působil v advokátní kanceláři.

Jednoho krásného jarního dne mi James oznámil: „Dneska jsem měl zajímavý rozhovor se Cyrusem Vancem. Chce, abych s ním šel do Washingtonu na ministerstvo zahraničí.“

„Ministr zahraničí stojí o to, abys pro něho pracoval?“ opakovala jsem ohromeně. Probírali jsem to při svíčkách u večeře v naší oblíbené restauraci, stejně jako každé důležité rozhodnutí.

„Nebude to nic snadného, protože prezidenta Cartera dusí kvůli té krizi s rukojmími v Íránu,“ připustil James.

„Ministr Vance je sice dobrý vyjednávač, ale v Bílém domě se kvůli tomu teď hodně přou. A chudáku Vanceovi se zrovna zhoršila dna, tak se jede léčit na Floridu. Řekl mi, abych tu nabídku na práci doma probral ,s manželkou‘.“

Protočila jsem panenky. „Předpokládám, že mám štěstí, že neřekl ,se ženuškou‘,“ zamručela jsem.

James se zakřenil. „Jakmile se vrátí z té zdravotní dovolené, bude chtít vědět, jak jsme se rozhodli. Když budeme souhlasit, FBI nás začne prověřovat. Budou zkoumat všechno o nás dvou – naše přátele, rodiny, dosavadní práci, budou zpovídat i lidi, co nás znají. Vance tvrdí, že mu mám říct všechno předem – čistě proto, aby nedošlo k nějakému překvapení.“

„Což má znamenat co?“ zeptala jsem se, protože jsem pořád ještě nebyla úplně v obraze.

„Vždyť víš. Musí vyšetřit, jestli v naší minulosti nebo v minulosti našich příbuzných není něco, kvůli čemu by nás mohli vydírat, něco v tom smyslu. Řekl jsem mu, že já pocházím ze skromných poměrů a že neznám čestnější a hodnější lidi než tvou rodinu.“

Pak mi dal v mihotavém světle svíčky láskyplnou manželskou pusu, díky čemuž jsem si připadala zvlášť milovaná. „Takže neměj obavy, všechno půjde hladce,“ uzavřel debatu. A spokojeně dojedl hovězí po burgundsku. Přikývla jsem.

Jenže to, že by měli prověřovat moji rodinu, mě bůhví proč znepokojilo. Nejenže se mi pořád vkrádaly do mysli tísnivé představy, jako by někde v periferním vidění číhaly mlhavé přeludy, ale když jsem se jim pokusila postavit čelem, zpravidla se stáhly do nějakých tmavých koutů, odkud pocházely. Rychle jsem si lokla červeného vína, abych je zaplašila a uklidnila se.

Krátce poté jsme jeli navštívit moji matku do Westchesteru. Jednoho časného rána si James šel zahrát tenis s ka-

marádem, který bydlel poblíž, a já se rozhodla zbavit se úzkosti, která ve mně pořád hlodala. Pověděla jsem matce o té nabídce práce a šla jsem rovnou k věci. Zeptala jsem se: „Má naše rodina nějaké kostlivce ve skříni?“

Zarazilo mě, že se začervenala a pohlédla stranou. Vypadala trochu provinile, ale pak se vzpamatovala a odpověděla: „Ani ne. Rozhodně ne za *tvého* života. Ale proč by James chtěl jít do Washingtonu? Tvoji bratři mají za to, že Carter je kvůli té krizi s rukojmími v pěkné bryndě.“

Moji starší bratři měli obvykle při večeři na Den děkuvzdání ve zvyku pronášet podobně chmurná proroctví. Dneska už musím souhlasit, že doba skutečně nebyla příznivá. Ale v tu chvíli mi nedělala starosti politika; šlo mi o rodinnou historii. Pokusila jsem se od matky vyzvědět víc, ale znala jsem ji dost dobře na to, abych věděla, že se mi to nepovede.

A navíc ve mně ten její rychlý úhybný pohled zase zažehl jiskřičku úzkosti. Tentokrát už jsem ale byla odhodlaná přijít tomu na kloub. A hned jak matka odešla ke kadeřnici, usoudila jsem, že jediný člověk, který mi může pomoci, je moje kmotra. Bydlela hned vedle, v malé enklávě u moře tvořené pouhými čtyřmi domy na mrňavém výběžku půdy s výhledem na longislandský průliv. Naši příbuzní se sem odstěhovali po letech života v Greenwich Village.

Znala jsem každý centimetr místních dvorků, kde jsem si hrávala s bratranci a sestřenicemi, a každé zákoutí malé zátoky, kde jsem se naučila plavat ve slané vodě. Samozřejmě postupem času, kdy jsem studovala a dospívala v Evropě, vzpomínky bledly a vytrácely se podobně jako odliv, který ustupuje zpátky do moře.

Ale když jsem teď šla přes trávníky a po oblázkové příjezdové cestě ke kmotrčinu domu, všechny vzpomínky se mi vracely. Znovu jsem se cítila jako malá holka, nakukovala

jsem do arkýřových oken její jídelny na velký starodávný stůl, kde předsedala tajemným schůzkám s matkou a mými dvěma tetami. Pořád je vidím s hlavami u sebe, jak něco dojednávají tichými spikleneckými hlasy a umlkají pokaždé, když do pokoje vběhnou děti.

S bratřenci a sestřenicemi jsme vždycky mluvili o ženách v naší rodině jako o „kmotrách“. Když mi bylo deset, zbožňovala jsem staré řecké a římské báje a pověsti a měla jsem období, kdy jsem si představovala, že kmotry jsou bohyně v přestrojení.

Dokonce i jejich jména mi zněla bájně: *Filomena, Lucy, Amie, Petrina*. Čtyři mocné čarodějky kující pikle nad kotlíkem, v němž vařily kouzelný lektvar. Už samotný fakt, že tyhle čtyři švagrové šly svým dětem vzájemně za kmotry, dává člověku představu, jak uzavřená naše rodina tehdy byla. Věřily, že cizí lidé představují nebezpečí a je potřeba k nim přistupovat s podezřením. Ale my děti, podobně jako většina mladých lidí, jsme onu nedůvěru v okolí překonaly, protože jsme věděly, že se potřebujeme rozletět a přes všechny nástrahy si musíme najít své místo ve velkém světě.

Našla jsem svoji kmotru stát na velkorysé verandě jejího viktoriánského domu. Nesla se zpříma a hlavu měla hrdě vztyčenou. Bylo jí něco kolem pětapadesáti let, pleť měla hladkou a smetanovou, téměř bez vrásek, a vlasy, stočené vzadu na hlavě do uzlu, byly dosud tmavé a lesklé. Třebaže už žila v Americe po desetiletí, stále si uchovávala starosvětské evropské manýry. Většině lidí se zdálo, že jim svýma mandlovýma očima vidí hluboko do nitra, což je lekal. Ale ke mně, své kmotřence, se vždycky chovala laskavě.

„*Buongiorno, cara Nicole*,“ řekla, když jsem ji políbila na tvář.

Z jejího domu byl exkluzivní výhled na snový šedomodrý longislandský průliv. S potěšením jsem si všimla, že na verandě pořád stojí staromódní kovová houpačka, se se-

dákem i opěrákem připomínajícími vrbové pletivo jako u košíků, dost velká pro nás pro obě. Posadily jsme se, zabořily se do polštářů a povídaly si o počasí.

Po chvíli dala na svůj instinkt a zeptala se mě: „Co potřebuješ, Nicole?“

Znovu se ve mně vzedmula neblahá předtucha projevu jící se mrazením v kostech, pocit, který jsem nedokázala pochopit. Třeba ve všech rodinách existuje nějaké tajemství, nevím. Problém je v tom, že člověk nemůže zapomenout na něco, co nikdy pořádně nevěděl. Napadlo mě, že už nikdy nebudu mít lepší příležitost, abych se jí mohla svěřit se svými vnitřními démony.

Řekla jsem jí o Jamesově nabídce důležité práce a o možnosti, že budou prověřovat naši minulost. Třebaže se její výraz nezměnil, slyšela jsem, jak rychle a tiše vydechla. To mi stačilo, abych si ujasnila, že jsem udělala dobře, když jsem sem přijela a začala se vyptávat. Upřeně jsem se na ni dívala, ačkoli několik prvních minut jen mlčela.

„Prosím, kmotříčko,“ naléhala jsem. „Ať je to, co chce, vážně to teď potřebuju vědět.“

Jemně mě varovala: „Zatáhneš za jednu nit a rozpadne se ti celé předito.“

Ač to bylo divné, působila dojmem, jako by celý život čekala, až jí takovou otázku položím. Nakonec prohlásila: „Tak dobrá. Jen proto, že jsi to ty, Nicole. Ale něco z toho, co si dneska řekneme, musí zůstat jen mezi námi.“ A suše dodala: „Nebo aspoň počkej, až umřu, než se o tom někomu zmíníš. A věř, že na onen svět nijak nespěchám.“

Přikývla jsem a kmotra se zamyslela: „Tak kde začneme?“

Zhluboka jsem se nadechla. Všechno, co souviselo s kmotrami, bylo tak tajemné. Kým byly, než se staly kmotrami? Zřídka kdy mluvily o svém dětství, zlehka, ale neoblomně odbývaly naše otázky, dokud jsme s bratranci a sestřenicemi nepochopili, že minulost se skrývá za neprostupnou

cihlovou zdí a nijak do ní nemůžeme nahlédnout. Ale co to bylo za tajnosti, které je celou dobu spojovaly? Byly zdrojem mých dětských strachů? Tušila jsem, že v těch stínech číhá násilí a další zlé věci, ale nepřipouštěla jsem si je, dokonce ani sama před sebou.

Ukázalo se, že moje kmotra měla pravdu. Jen jsem zatáhla za jednu nitku a musela jsem klást jednu otázku za druhou. A tak jsem nakonec poskládala celý příběh.

PRVNÍ KNIHA

TŘICÁTÁ LÉTA

FILOMENA

Santa Marinella, Itálie, 1934

Matka držela Filomenu pevně za ruku, zatímco čekaly na nástupišti, až vlak vyjede do stanice.

„Přestaň tu poskakovat, Filomeno, nebo spadneš a rozbiješ si nos!“ napomínala ji maminka a pevně jí pod bradou utáhla stuhu kloboučku se širokou krempou.

Filomena se pokoušela stát klidně, ale nikdy předtím na nádraží nebyla, natož aby nastupovala do vlaku, a tak jí srdce překypovalo vzrušením jako rybce, která na jaře radostně vyskakuje z vody. Její otec rybám vždycky zpíval, když roztahoval síť. „Jak dlouho pojedeme?“ chtěla vědět, celá napnutá.

„Spoustu hodin, spoustu,“ odpověděla maminka.

Vzbudila Filomenu ráno hodně brzy, jako kdyby byly Vánoce, přiměla ji, aby si oblékla svoje nejlepší šaty, kabát, klobouk i boty, a řekla jí: „Jedeme navštívit moc důležitou rodinnou přítelkyni.“ A jako by to nestačilo, dala jí k snídani k obvyklému chlebu a mléku ještě celé vařené vejce a další jí strčila do kapsy kabátu.

Filomena se dmula pýchou a přála si, aby ji viděli její sourozenci, jenže dva mladší bratři byli pryč, protože pomáhali tatínkovi na lodi. A Filomeniny starší sestry už byly moc velké. Byly dvakrát starší než ona a staraly se jenom o to, kde splášit nějakého ženicha. Filomeně bude v září osm let.

Vlak zpomaloval, až úplně zastavil u nástupiště, a vypouštěl oblaka páry a sazí jako rozzlobený drak. Filomena zabořila obličej do matčiných sukní, aby jí saze nevníkly do očí. Matka ji popadla za ruku. „Tak pojď. Musíme po schodech nahoru do vagonu. Počítej se mnou: Jedna, dva, tři! Hopla, hop, hop!“

Kovové schůdky se hlasitě rozezvonily, když na ně stoupaly. Ostatní cestující se taky hrnuli nahoru do vagónu, ale maminka nastoupila rychle a podařilo se jí zabrat dvě místa k sezení pro sebe i pro dcerku, která se rozhlížela dokola s očima dokořán.

Filomenu trochu děsili všichni ti cizí lidé a všimla si, že někteří na matku zírají, pravděpodobně proto, že si nasadila sluneční brýle. Matka si toho byla taky vědoma, ale zvedla vzdorně bradu a obrátila se obličejem k oknu.

„Zdřímni si, *figlia mia*,“ vyzvala Filomenu. „Máme před sebou dlouhou cestu.“

Za normálních okolností by se Filomena vyvinula matce z náručí, běhala by po vagonu a bez ostychu by kladla spolucestujícím různé otázky, které se jí rojily v hlavě, protože byla od narození zvědavá. Ale dnes byla opravdu unavená; minulou noc nespala dobře. Postel měla v mrňavém pokojíčku hned vedle rodičovské ložnice, kde byla původně šatna, a slyšela odtamtud nějaký hluk. Většinou rodiče hned usnuli, ale někdy vydávali strašidelné zvuky, které Filomeně připomínaly zvířata, která se někdy potulovala pod jejím oknem a prala se tam anebo se mrouskala; někdy to nešlo rozlišit.

A jindy na sebe rodiče křičeli, jak tomu bylo i včera. Filomena si přitiskla polštář na uši, ale i tak slyšela, že se ošklivě hádají. Nekonečně dlouho na sebe řvali, až se otec rozzuřil. Filomena nerozuměla slovům, ale otec hromoval, matka ječela, a nakonec se ozvaly strašné rány o zeď a maminčiny bolestné výkřiky – a pak zavládlo ticho.

Ráno se podmračený otec beze slova vypravil do práce. V takových chvílích Filomena nemohla uvěřit, že to je ten samý člověk, který ji, když měl dobrou náladu, bral na procházku na náměstí, kupoval jí tam *gelato* a celou cestu domů jí zpíval. Když bylo jasně modré nebe a teplo, Filomena s ním ráda chodila k moři, pozorovala azurově modrý příboj a poskakovala v teplém písku pod hřejivým sluncem. Staré kamenné domy byly nalepené jeden na druhý jako v pohádce a nad nimi se tyčil velký středověký hrad vybudovaný proto, aby chránil město před piráty. Hrad obklopovaly krásné borovice, palmy a olivovníky a v létě někdy vánek přivál vůni růží a fialek z jeho zahrad. Filomena byla přesvědčená, že jednoho dne pro ni z hradu přijde princ a vyzve ji k tanci.

Ale dneska Filomena nešla s otcem k moři. Matka se ráno vynořila z ložnice a měla jedno oko celé černé. Vypadala zmoženě. Oznámila Filomeně, že jedou navštívit rodinné přátele. Filomena byla ráda, že unikne z tísnivého prostředí domova, protože tam bylo chmurno, třebaže všichni už odešli.

„Tatínek ví, že jedeme pryč?“ zeptala se Filomena zvědavě.

„Jistě,“ odtušila matka úsečně. „Byl to jeho nápad. Pojď, hezky se oblékni. A nezapomeň na klobouk! Pospěš si, jsi přece chytrá holka.“

Všichni věděli, že je „chytrá“, třebaže ji otec vzal ze školy přes protesty jejích učitelů – zvláště jedné *professoressy*, která se speciálně vydala k nim domů a sdělila otci: „Filomena

je velmi nadaná a jednou na ni budete hrdí.“ Učitelka přiměla Filomenu, aby jim předvedla, jak umí z hlavy sčítat trojciferná čísla a nemusí si to psát na papír.

„To by bylo pozoruhodné u každého žáka,“ pokusila se jim *professoressa* vysvětlit, „ale u tak malé dívky je to nevídané. Představte si, kam by to mohla dotáhnout, když ji necháte ve škole.“

Návštěva učitelky vyvolala další z hádek mezi rodiči, ale ne dost velkou na to, aby matka měla druhý den na oku monokl. Rodiče se prostě dohodli, že další školní docházka je jen plýtváním tatínkových peněz na vzdělání, které je pro děvče zcela zbytečné, a tečka.

* * *

UŽ SE TĚMĚŘ SMRÁKALO, KDYŽ VLAK VJEL DO STANICE A FILOMENA sebou trhla a probudila se. Všichni cestující, kteří předtím tak pospíchali, aby mohli nastoupit, se teď se stejně zuřivě drali ven, tlačili se a strkali do sebe. Filomenina matka klidně čekala, dokud nebudou schůdky volné; teprve potom z nich slezly a opět přitom nahlas počítaly do tří.

„Teď jsme v Neapoli,“ pronesla maminka nahlas, aby přehlušila nádražní rámus. „Je to velké a důležité město. Ale nemůžeme ztrácet čas. Musíme chytit autobus. Pojd!“

V drmolení různých hlasů slyšela Filomena něco povědomého. „Tady všichni mluví jako tatínek,“ poznamenala. Nikdy jí nepřipadalo divné, že tatínek mluví trochu jinak než ostatní lidé v Santa Marinelle; tatínek byl z jihu, což se projevovalo tak, že v řeči i způsobech byl drsnější než uhlazená matka. Filomena měla hudební sluch a taky uměla dobře napodobovat; občas se tak dostala do potíží, když si lidé jako například starosta města nebo kněz mysleli, že si z nich dělá legraci.

„Honem,“ řekla matka stroze a navigovala ji davem, dokud nedošly na konečnou autobusů před nádražím, kde už běžely motory, jako by se autobusy chystaly odjet. Filomena zakopla, když nastupovala do autobusu. Usadila se na sedadlo mezi matku a velmi tlustou paní, která už klimbala. Filomena zazívala a také upadla do dřímoty.

Když autobus s trhnutím zastavil na konečné, všichni s úlevným povzdechem vystoupili. Několik lidí si na znamení, že už mají cestu za sebou, odfrklo. Matka našla prázdnou lavičku a řekla Filomeně, aby si snědla vařené vejce, které měla v kapse kabátu. Když dojedla, matka ji poslala na záchod, protože zbytek cesty budou muset ujít pěšky.

V Neapoli bylo mnohem větší vedro než doma. Cesta byla prašná. Matka vypadala neúnavně. Pokračovala v chůzi pravidelným krokem těžce pracujícího koně a celou cestu držela dceru za ruku.

Byl to zvláštní kus země. Nebylo tam moře. Zato byla po obou stranách cesty, po níž s matkou šly, pole plná úžasných věcí. Rostla tam vinná réva s krásnými, tlumeně zelenými listy a dále pole se zlátnoucím obilím vysetým do pravidelných brázd. Matka ji poučila, že na révě se rodí vinné hrozny. Pole vystřídal zelené pastviny poseté nejrůznějšími zvířaty. Matka na ně ukazovala a vysvětlovala, čím jsou zvířata lidem užitečná: kráva nám dává mléko, od oveček máme sýr, od prasat párky a od slepic vajíčka. Nejdřív si Filomena připadala jako na vesnickém trhu nebo pouťi, kde byly k vidění pozoruhodné věci, třeba vystoupení žonglérů nebo klaunů. Ale po chvíli jí začalo chybět moře; postrádala slaný vzduch jejich městečka.

Náhle se objevil velký měsíc a jakoby ve spěchu osvětlil cestu před nimi, zatímco okolí se propadalo do stínů. Nakonec dorazily k velkému, výstavnému statku, postavenému tak, aby působil impozantně.

„Nedaleko odsud se narodil tvůj otec,“ objasnila matka. „Ne tady, v jednom menším stavení, na malém hospodářství. Jeho rodiče a bratři už všichni zemřeli. Ale lidé, které jdeme navštívit, tvého otce znají a vlastní půdu všude kolem.“

„Tatínek pochází ze statku?“ zeptala se udiveně Filomena. Co pamatovala, byl její otec vždycky rybářem a někdy ji bral s sebou na loďku plnou sítí.

„Ano, jeho rodiče hospodařili,“ přitakala matka. „Ale nebylo tu pro něho dost práce. Tak jel na sever, aby si nějakou našel, a seznámil se s mým otcem, který ho naučil rybařit. A pak si našel mě. Tvrdě pracoval a vedlo se mu dobře. Ale teď jsou všude těžké časy.“

Filomena už dřív slyšela o námluvách svých rodičů a vždycky jí to připadalo jako pohádka. Urozené princezně se dvořil čestný, ale chudý mladík, který musel cestovat daleko, aby ji našel; dnes však nebylo v matčině hlase ani stopy po sentimentalitě. Byl to příběh ženy jako každé jiné, která se provdala a měla děti; znělo to docela všedně. Filomena náhle soucitně stiskla matce ruku.

Došly ke dveřím statku a matka zatahala za provaz, kterým rozezněla zvonec. Služebná otevřela dveře. Měla na sobě zástěru a čepec jako dívky, které pracovaly u nich doma v pekárně. Tohle děvče vypadalo jen o málo starší než Filomena, ale mělo unavený, vědoucí pohled. Filomena byla na svůj věk vysoká, byla dokonce vyšší než tahle hubená dívka. Narovнала se a upřeně se na ni podívala.

Děvče otevřelo dveře dokořán a ustoupilo, aby mohly projít do malé tmavé předsíně, která vedla do velkého pokoje, kam bylo potřeba sejít po několika schůdcích. V pokoji byly terakotové dlaždice a nóbl nábytek: velká pohovka a dvě mohutná křesla, několik menších stolků s lampami a skříň s policemi, na nichž bylo vystaveno porcelánové nádobí s dekorem pastýřek a jejich stád. Závěsy byly zatažené, původně asi proti slunci, ale za okny už teď

bylo šero, protože přicházel večer. Filomena si pomyslela, že by si její matka mohla v té slabě osvětlené místnosti sundat brýle, ale matka to neudělala, protože se asi styděla za ten monokl na oku. Filomena usoudila, že jsou zřejmě pozvané na čaj nebo tak něco, a se zájmem si prohlížela obrázky na porcelánových talířích a hrncích.

Pak za rázného šustotu taftových sukní vešla do pokoje *signora*. Byla to vzrůstem malá dáma, což ji nejspíš přimělo nosit hlavu a orlí nos vztyčené vysoko ve zřejmém pokusu působit vznešeně.

„Vaše dcera je hubená,“ řekla paní překvapivě neomaleným, drsným hlasem na to, že chtěla působit důstojně. Mluvila podobným dialektem jako tatínek.

„Je zdravá a chytrá,“ opáčila maminka, jako by Filomenu bránila.

Signora pokrčila rameny. Zavolala „Rosamario!“, odměřeně jim pokývla, otočila se a odešla z pokoje.

Do pokoje se vrátila služebná, která je předtím uvedla dovnitř, a protože se kvapem stmívalo a byla skoro tma, začala v celé místnosti rozsvěcet vysoké tlusté svíce.

Filomenina matka teď obrátila pozornost k dceři. Mluvila docela odměřeně, jako by po ní chtěla, aby si uklidila, ale tak potichu, že si Filomena musela dát ucho skoro k jejím rtům, protože to vypadalo, jako by jí matka sdělovala nějaké tajemství.

„Když odsud tvůj otec odešel, jeho rodina dlužila peníze *signorovi*, který tu bydlí. Tenhle boss dokonce platil tatínkovu cestu na sever. Tatínek vždycky pracoval tvrdě, aby dluh splatil. To ostatně my všichni, i tvoji bratři, sestry a já. Ale nastaly těžké časy a zpozdili jsme se se splátkami. Teď je řada na *tobě*, abys nám s tím dluhem pomohla. Buď poslušná, Filomeno. Dělej všechno, co po tobě budou chtít. Neudělej ostudu tatínkovi nebo budeme mít všichni potíže,“ dodala varovným hlasem.

Ale jak mluvila, začala jihnout a ve tváři se jí zračila něha. Když Filomenu políbila, třásl se jí rty. Když ji však Filomena chtěla obejmout, matka se narovnala, pustila ji a pak rezolutně zvedla bradu, jako by dávala najevo, že jde o něco těžkého a nepříjemného, s čím je potřeba se popasovat. Ve světle svíček vypadal její obličej jako z kamene. Filomena svou maminku ještě nikdy dřív takhle neviděla a přepadla ji úzkost, takže nemohla ani promluvit. Přistoupila k nim služebná.

„Jmenuju se Rosamaria,“ pronesla neutrálním tónem. „Pojď se mnou, Filomeno.“

Třebaže Filomena nedokázala určit, co je špatně, sevřel se jí žaludek. Najednou ji přepadla bolest a strach, jako by se potápěla na dno hluboké studny a neviděla z ní cestu ven. Pevně se držela matčiny teplé, uklidňující ruky, ale ta ji teď pustila.

„Buď hodná,“ řekla zase tím cizím, chladným a rozhodným hlasem, jako by se snažila přesvědčit nejen Filomenu, ale i samu sebe, že takhle to musí být. Pak rychle narovnala ramena, otočila se a zašla za dva sloupy. O chvílku později se za ní s bouchnutím zavřely dveře.

„Maminko!“ vykřikla Filomena. „Kam jdeš, mami?“

„Třeba se jednou vrátí,“ zamumlala Rosamaria nepřesvědčivě. „Teď musíš jít se mnou.“

Filomeně v hlavě vířily myšlenky jako splašené. Byla unavená a prsty na ruce, kterou se ještě před chvílí držela matky, už nebyly teplé a zpocené, ale rázem se změnily ve dva ledové rampouchy.

„Maminko!“ vykřikla znovu, utíkala k oknu a rozevřela závěsy. V měsíčním světle viděla matku, jak spěchá po cestičce před statek a nasedá do povozu taženého koněm, který řídil pacholek. Povoz se rychle rozjel a zanechával za sebou jen oblak prachu, až nakonec ostře zabočil do zatáčky a zmizel z dohledu.

„Maminko!“ vyjekla Filomena a běžela ke vstupním dveřím. Zlatá koule, která sloužila jako klika, byla na její drobnou dlaň moc veliká, ale nějak se jí podařilo jí otočit, a otevřela těžké dřevěné dveře.

Spěchala dolů po kamenných schodech a ztěžka oddechovala. „Maminko! Počkej na mě, maminko!“ vzlykala a prach v očích, který se mísil se slzami, ji pátil a oslepoval. Zpoza rohu vyšel čeledín a jedním pлавným, zkušeným pohybem ji chytil a nesl ji pod paží k domu. V jeho pohybech nebylo nic vlídného. Držel ji stejně, jako by popadl utíkající prase.

„Basta! Chceš, aby sem přijeli četníci a šoupli tě do sirotčince? To je dům, kam dávají zlobivé děti a bez ustání je tam bijou. Tam bys chtěla jít?“ huboval ji hlubokým hlasem. Byl hodně silný a několika rychlými kroky došel k zadní části domu, kde byly skromnější dveře vedoucí rovnou do kuchyně.

U velkého dřevěného stolu stála tlustá žena v umaštěné zástěře a v ruce držela sekáček na maso. Právě porcovala krvavý flák nějakého masa.

„Tady je ta nová holka,“ pravil muž a složil Filomenu na kamennou podlahu jako pytel mouky. Žena kysele vzhledla od práce.

„Aspoň je větší než Rosamaria, když ji sem přivedli. Ale proč jsou všechny tak hubené? Jsou pak hned nemocné,“ stěžovala si tlustá žena.

„Tak jí dej radši pořádně najíst,“ odfrkl si muž a odpochodoval.

Žena si otřela ruce o špinavou zástěru, natáhla ruku, a aniž by se na Filomenu podívala, podala jí okoralou housku. „Puť se do toho!“ nařídila jí.

Filomena si kousla. Musela pořádně žvýkat, ale měla hlad, tak hltala. V očích měla ještě slané slzy, které jí tekly do pusy na pečivo. Ztěžka polykala.

„Už jsi to snědla? Tak můžeš jít spát, tamhle.“ Kuchařka přendávala zrovna maso do mísy, aby je zalila marinádou, a pohodila hlavou směrem k výklenku na vzdáleném konci kuchyně.

Filomena sledovala její pohled a přistoupila k malému přístěnku. Ležela tam dost tenká slaměná matrace a potrhaná pokrývka. Žádný polštář, lampa ani svíčka.

Kuchařka odnesla mísu s naloženým masem lítacími dveřmi do spíže. Když se z ní vynořila, sundala si zástěru. „Jednou, když budeš pořádně pracovat, budeš moct spát nahoře jako my všichni,“ řekla krátce. „A teď jdi radši na kutě. Začínáme ve čtyři ráno.“

Zvedla olejovou lampu, která osvětlovala kuchyni, a s ní zmizel i jediný zdroj světla.

Všude byla tma, a tak se Filomena uložila k spánku. V místnosti nebylo žádné okno, takže si radši přetáhla přikrývku přes hlavu, aby neviděla, jak nekonečná ta temnota je.

V hlavě se jí všechno pletlo, ale byla vyčerpaná a skoro hned usnula.

Po nějaké době se s trhnutím probudila a nemohla si vzpomenout, kde je. Vypadalo to, že ji opustil celý svět.

„Jsem snad mrtvá?“ zašeptala. „Třeba jsou maminka a tatínek taky mrtví. Třeba maminčin vlak vykolejil a ona se zabila, a proto se pro mě nevrátila. Anebo tatínkovi velká vlna převrátila loď a on i oba mí bratři se utopili.“

Chvilí tiše ležela a uvažovala o tom. „Jestli jsem mrtvá, přijde si pro mě Panna Marie a vezme mě do nebe, kde pořád svítí slunce.“

Zavřela oči a čekala, až k ní sestoupí slitovná Panna Marie a vezme ji za ruku jako matka, která by nikdy neodvrhla dítě, jež ji tak vřele miluje. Čekala, ale pravou ruku měla pořád nesnesitelně prázdnou, že si ji sevřela levačkou tak silně, jak jen dokázala, jako by chtěla samu sebe uzamknout, aby se v té tmě nerozpadla na tisíc kousků.

Nejdřív bylo ticho. Pak zaslechla za zdí nějaký šramot a přepadl ji strach. Co to je? Krysa? Had? Vlk? Nebo nějaký tulák?

Třeba jsou to andělé a svatí a něco si o ní šeptají. Co když se svatí dohadují, jakého hříchu se Filomena dopustila, že ji takhle rodiče odvrhli? Na to by se jí ptal kněz.

Tak tam Filomena tiše ležela a přemýšlela o hříších, které spáchala. Pátrala ve svém svědomí, ale byla čím dál zmatenější, protože si nemohla vybavit nic, co by vysvětlovalo, proč ji maminka s tatínkem takhle zapudili. Rozhodla se, že kdyby k ní přece jen sestoupila Panna Marie, bude ji žádat o prominutí za všechno, co snad provedla, a na oplátku za trvalou lásku kajícího dítěte, jakým byla, bude doufat v její ochranu.

Pak uslyšela žalostný nářek, úpěnlivý pláč. Chvilí trvalo, než jí došlo, že ten pláč vychází z jejích úst. Takhle to nepůjde. Panna Marie za ní nepřijde, když se nebude dobře chovat. Rychle si přiložila obě dlaně na pusu a pevně je tam přitiskla, aby z ní nevyšel ani hlásek. Vzlyky se jí vracely zpátky do krku a temných hlubin vlastního srdce.

LUCY

Hell's Kitchen¹, New York, 1934

Když Lucy Marie vycházela oné chladné březnové noci z Nemocnice svaté Kláry, byla utahaná. Na pohotovosti bylo dneska mimořádně rušno: děti měly chřipku, obrnu, křivici či černý kašel, bezdomovci tuberkulózu, muži utrpěli v důsledku pracovních úrazů obvykle zranění hlavy nebo měli po pouličních rvačkách zlámané končetiny, prostitutky přicházely se syfilidou. Na pohotovosti to bylo doslova jak v pekelné kuchyni.

Lucy nechtěla nic jiného než dostat se na ubytovnu, kde bydlely neprovdané sestry, včas, aby si mohla napustit vanu dřív, než dojde všechna teplá voda. Čaj si dala ještě v nemocnici; byla moc unavená na to, aby něco snědla. Stála jen o to, aby se mohla vykoupat a zalézt do postele. Zítra má volno. Nají se v klidu až ráno, umyje si vlasy a dá si na ně přeliv z henny.

Zabočila za roh a přímo do tváře ji udeřil závan ledového větru vanoucího od řeky Hudson. Lucy se zachvěla

¹ Hell's Kitchen – česky Pekelná kuchyně, je název newyorské čtvrti, do níž je děj této části zasazen. (pozn. red.)

a vyhrnula si límec kabátu tak vysoko, jak jen to šlo, jenže límec neměl knoflík, tak si ho musela přidržovat rukou. Bylo jí teprve dvacet, ale když se jí zakousla zima do kostí, připadala si jako stařena.

„Pekelná kuchyně by měla být *horká*,“ zamumlala si pro sebe. „Pokud tedy v pekle není led a vítr.“ Přivřela před dalším poryvem větru, a proto si nevšimla černého auta, které zastavilo u obrubníku. Vyskočili z něho dva muži a obstoupili ji. Oba měli vlněné čepice a šátky přes obličej, takže jim koukaly jenom oči. Každý ji vzal za jeden loket a ten vyšší jí zabořil hlaveň zbraně do boku tenkého kabátu.

„Nekřič, sestřičko,“ pronesl klidně irským přízvukem, který jí připomněl její domovinu, „a všechno bude v pořádku.“ Páchl po šmíru jako nějaký pobuda u benzínky a po zvětralém pivu.

„Kdo jste? Co ode mě chcete?“ zeptala se ostře. Už v útlém věku se naučila nikdy nedávat najevo strach. Lidé si toho všimli a byli pak ještě bezohlednější.

Ale to už ji strčili dozadu do auta a zamkli dveře. Menší útočník vklouzl za volant. Ten vyšší nastoupil k ní dozadu a přiměl ji, aby si lehla na podlahu, takže neviděla, kam ji vezou.

„Jestli jdete po penězích, tak máte smůlu,“ vybafla s hrnou odvahou, kterou ve skutečnosti necítila. „Mám jen pět centů. To je čistá pravda. Vezměte si je a nechte mě být.“

„Nechceme vaše peníze,“ zabručel muž. To ji vyděsilo. Věděla, že řeka je nalevo. Jeli směrem do Bronxu. Čítala v novinách až moc senzacechtivých zpráv o tom, jak se v těchhle končinách nacházely pod mosty nebo na dvorcích mrtvol, ale zpravidla se nevyšetřilo, kdo za tím stál, a nezdálo se, že by to někomu leželo nějak zvlášť na srdci.

A když na to přijde, na ní taky nikomu nesejde. Když se neobjeví v práci, nemocniční personál možná zburchne policii; některý z těch policajtů, co se sem tam služeb-

ně objevují na pohotovosti, ji třeba zanesse do seznamu pohřešovaných. Ale tím to hasne; její tělo neověří žádný rodinný příslušník a nikdo jí nevypraví pohřeb. Jestli ji tihle muži pohodí někam do příkopu nebo do řeky a někdo ji náhodou najde, nejspíš skončí na onom ostrově, kde trestanci kopají hroby pro chudé a neznámé lidi, po nichž se nikdo neshání. Teď se mohla tak leda modlit.

To všechno se jí honilo hlavou, takže byla překvapená, když auto zastavilo u zchátralého cihlového domu v Harlemu. Všude měli zhasnuto. Touhle dobou tam nesvítilo jediné okno, nejspíš proto, aby nikdo neviděl ani neslyšel, co se děje na potměšilé ulici.

Menší muž zůstal sedět v autě. Druhý chlap – ten s pistolí – otevřel dveře a vytáhl ji z auta. Strkal ji směrem k jednomu z oněch úzkých domů.

Přední dveře byly odemčené. Otevíraly se směrem ke schodišti, kde to páchlo zatuchlinou. Muž ji tlačil před sebou po schodech nahoru, kde byl jenom jeden pokoj. Jednou zaklepal a mužský hlas řekl: „Dále.“ Její průvodce otevřel dveře a strčil ji dovnitř, zůstal na chodbě a zavřel dveře. Neslyšela, že by šel po schodech dolů, takže musel hlídkovat přede dveřmi.

V pokoji byla postel, stůl s umyvadlem a lampička, která spoře osvětlovala pokoj. Lucy přimhouřila oči a spatřila ženu ležící na posteli. Potrhaná pokrývka nemohla zakrýt, že je v pokročilém stupni těhotenství.

„Nesmí porodit to dítě. Zbavte ji toho,“ poručil muž sedící na židli v tmavém koutě pokoje. Třebaže mluvil na Lucy a díval se na ni, neviděla mu pořádně do obličeje. Ale rozeznala zhruba jeho postavu – měl široká ramena, byl statný a mohutně stavěný. „Tak se do toho dejte a zabte to.“ Jako by mluvil o myši.

Lucy polkla, ale zatvrdila se. „Proč já? Tyhle věci dělají jiní.“

Děvče na posteli se nadechlo. „Prosím, slečno. Viděla jsem vás tuhle na klinice, kterou provozuje církev. Vím, že jste hodná a pomáháte lidem v nouzi.“

Lucy rychle vyhodnotila svoji situaci. Nějaký gangster očividně chtěl, aby ta dívka zůstala naživu, jinak by ji jednoduše zabil a dítě s ní. Tenhle soucit může být zrádný. Ne nechá se přece zneužít. Děvčeti bylo maximálně patnáct a vlasy připlácnuté na zpocený obličej měly stejně zrzavý odstín jako Lucyiny.

S leknutím si připomněla samu sebe, když byla v dívčinně věku, v Irsku a v situaci bolestně podobné téhle. Otcem Lucyina dítěte byl milý kluk, ale slaboch, který na nátlak vlastní rodiny zmizel. Lucyin otec a bratr ji naložili na povoz a odvezli do „domu pro padlé dívky“, který vypadal jako vězení a fungoval jako prádelna z minulého století. Na starost ho měly staré jeptišky. První, co udělaly, bylo, že Lucy oholily vlasy, prý aby neměla vši, a pak ji zařadily po bok třiceti dalších dívek, které drhly prádlo, dokud neporodily.

Když přišel její čas, Lucy nevěděla, jakého mizerného doktora to povolaly, ale když bylo po všem, její novorozený syn byl mrtvý a Lucy sama na pokraji smrti. Nějak se jí podařilo přežít, i když v tu chvíli o to ani nestála. O několik měsíců později už zase našla chuť do života, a tehdy přemluvila muže, který do prádelny dodával mýdlo, aby jí pomohl utéct do Dublinu.

Pracovala tam v nemocnici jenom tak dlouho, dokud si nevydělala na lodní lístek do Ameriky. Neměla žádný majetek, žádná zavazadla; všechno, co měla, bylo zlomené srdce, které zanechala v synkově hrobečku. Nacházel se na hřbitově zřízeném za domovem pro dívky, které sešly ze správné cesty, a pomalu zarůstal plevellem.

„DÍTĚ SE ZASEKLO, NEMŮŽU HO PORODIT,“ STÉNALA DÍVK A VISELA NA LUCY OČIMA ZRANĚNÉHO ZVÍŘETE.

Lucy k ní přistoupila, aby ji vyšetřila, a usoudila, že už se starala o lidi v horším stavu – komplikovaná těhotenství, zranění způsobená nožem, zhoubná onemocnění. Jeptišky v katolické nemocnici ji připravily na povolání zdravotní sestry dobře, protože potřebovaly veškerou pomoc, jaké se jim mohlo dostat, a byly laskavé a šťastné, že mají pomocníci, jako je Lucy, protože rozpoznaly její potenciál a ochotu pomáhat.

Stav nouze Lucy zpravidla nakopl, a tak jí teď do žil začal proudit adrenalin, který překonával vyčerpání. Obrátila se k muži sedícímu v rohu pokoje. Zvolila neutrální, profesionální hlas plný autority. Irský přízvuk byl v podobných situacích spíš ku pomoci než na překážku.

„Teď zvažte, jaké jsou možnosti. Těhotenství už je příliš pokročilé. Na potrat je pozdě. Pokud bych se o to pokusila, děvče by nemuselo přežít. A pomyslete na ten problém, až se budete zbavovat tělíčka.“

„To bude snadné,“ mávl rukou muž. „Jen jí od toho pomozte.“

Lucy to zkusila znovu. „Františkánky mají na severu sirotčinec. Znáám je, takže si ode mě vezmou dítě bez zbytečných otázek. Nedojde ke zločinu, nevznikne žádný problém. Je to mnohem jednodušší řešení,“ dodala významně. „Pokud stojíte o moji pomoc, takovou dohodu jsem ochotná s vámi uzavřít. Jinak, jak říkám, může matka zemřít a budete mít dvě mrtvoly, se kterými si budete muset poradit. Nebo tři, jestli do toho zahrnete i mě,“ dokončila vzdorně a vystrčila bradu se sebevědomím, které však jen předstírala.

Ve skutečnosti jí srdce bilo jako zvon. Zadržela dech a čekala. Dala všechno v sázku, protože si domyslela, že pokud gangster výslovně nechce to děvče zabít, pak všechno, co Lucy potřebuje, je přesvědčit ho, že na děvčeti nezůstane stigma a břemeno toho, že jako neprovdaná porodila

nemanželské dítě. Muži se ve tmě zablýskly oči. „Kde je ten sirotčinec? A jeptišky si to dítě vezmou bez zbytečných otázek?“ opakoval po ní, jako by ji chtěl donutit k přísaze.

„Rozhodně,“ přisvědčila a vysvětlila mu, kde se místo nachází.

„Ale nepadnou žádná jména a neřeknete jim nic o tom, odkud se dítě vzalo. Pokud o tom někdy v životě promluvíte, kdekoli, zabijeme vás,“ řekl bezbarvě, smrtelně vážným tónem.

„Chápu,“ kývla Lucy. „Tak a teď laskavě odejděte, ať tu máme trochu soukromí, abych mohla to ubohé děvče připravit na porod.“ Když se nepohnul, popíchl ho: „Doufám, že nejste žádná citlivka. Bude to docela špinavá záležitost.“

Muž vstal a vyšel ven. Slyšela ho, jak to probírá s chlapem, který čekal přede dveřmi. Pak se ozvaly kroky, jak scházeli dolů po schodech.

„Zbabělci,“ ulevila si polohlasem. Děvče se na posteli svíjelo bolestí, ale Lucy viděla, že je to způsobené hlavně strachem, takže teď, když už byl muž pryč, to půjde líp. Dívka se zakusovala do přeloženého kapesníku.

„Neboj se.“ Lucy se dotkla jejího ramene, ale nemohla se nezeptat: „Co je to za muže, co by nechal zabít novorozeně? Nějaký ženáč?“

Okamžitě zalitovala, že se zeptala, protože si dívka pomyslela, že možná taky umře, a začala se jí provinilým šepotem zpovídat: otec dítěte není ženatý, ale je to někdo důležitý, co to umí s penězi a dokáže ovlivňovat odbory. Nevyslovila jeho jméno, ale když přišel další nával bolesti, skousla si rty a podívala se přímo na Lucy. Promluvila zoufalým hlasem jako by byly s Lucy spiklenci.

„Vím, že vám můžu věřit. Nezabijete moje miminko, že ne?“

Lucy pohlédla na umyvadlo, aby nedala najevo vlastní emoce. Často si schválně brávala noční směny, aby nemu-

sela být venku přes den a neviděla mladé matky, jak tlačí v parku kočárky s miminky – takže když se dostala po práci domů, byla k smrti unavená na to, aby ještě myslela na hrobeček bičovaný větry, jehož představa ji v nestřežených chvílích strašila.

Děvče na posteli úzkostně čekalo na její odpověď.

„Ne,“ zopakovala rozhodně. „Tohle dítě neumře.“

AMIE*Troy, New York, 1934*

Amie Marie měla starosti. Byl to už rok, co se vdala, a pořád nebyla těhotná. Její manžel Brunon se s ní o tom nechtěl bavit a sousedé v tomhle městě na severu státu New York byli většinou irští a němečtí dělníci hovořící jazyky, jimž obyčejná Francouzka jako Amie nerozuměla. Bylo jí osmnáct a celý její život se točil kolem téhle hospody, kterou teď s Brunonem vlastnili.

Hospoda původně patřila Amiinu strýci. On a Amiin otec kdysi, ještě ve Francii, pracovali v pivovaru, ale strýček sem přijel jako první a pak přesvědčil tatínka, že v Americe se dá vydělat víc peněz, pokud budou prodávat pivo a jídlo místním dělníkům. A když jí byly čtyři roky, krátce poté, co jí zemřela matka, Amie a její otec odjeli z domovského Bourg-en-Bresse do Ameriky.

Zpočátku se jejímu otci a strýci v tomhle městě na řece Hudson, plném krásných zdobných budov postavených koncem devatenáctého století pro uhelné a ocelové magnáty, vedlo docela dobře. Stará část města, kde stála i jejich hospoda, vypadala zejména za zimních večerů, kdy se

k zemi snášel sních, zvlášť půvabně. Amie se hrozně líbila knihovna s nádhernými barevnými vitrážovými skly, dekorativní fasády velkých domů patřících podnikatelům, kteří to tu vybudovali, novogotické lomené oblouky chrámu sv. Pavla a secesní pouliční lampy před kanceláři vydavatelství novin, jejichž šéfredaktoři prvně otiskli onu známou báseň začínající slovy: „Byla to noc před Vánocemi²...“ Dokonce i hospoda jejího otce byla součástí té okázalé, elegantní městské architektury.

Ale teď už to bylo staré město, jehož sláva pomalu uvala, a honosilo se jen historkami o indiánech a prvních osadnících, a dokonce i staré viktoriánské domy vypadaly, že se v nich prohánějí jen duchové někdejších majitelů, jejichž podnikavosti a prosperitě už byl dávno konec.

Amie Marie se s pomocí strýčka naučila anglicky, ale jinak v americké škole moc neprosplávala. Jednou se jejím obtížím bude říkat dyslexie, ale v oněch dobách o ní prostě tvrdili, že je hloupá. Nijak jí nepomáhalo ani to, že byla krátkozraká; na to se přišlo až tehdy, když školu navštívil lékař a prohlédl všechny děti. Ale tehdy už bylo rozhodnuto, že Amie odejde ze školy co nejdříve, protože má špatný prospěch.

Strýc a otec na ni byli hodní, ale byli nemluvní: přidělili jí práci v hospodě. Když její strýc nečekaně zemřel na srdeční selhání, začal otec spoléhat na její pomoc čím dál víc.

Bledé světlolasé dívky s brýlemi si v hospodě nikdo moc nevšímal. Chodila tiše jako myška a pomáhala otci. „Jednou se vdáš, Amie,“ říkal jí nepřesvědčivě otec, „a pak se všechno spraví.“

Dlouho se nic převratného nedělo a Amie nebyla nijak zvlášť šťastná, dokonce ani tehdy, když se v hospodě objevil

² Začátek básně Návštěva svatého Mikuláše (napsal Clement Clark Moore, poprvé publikována 1823), která významně přispěla k dnes tradičnímu pojetí amerických Vánoc. (pozn. red.)

na výpomoc mladý muž jménem Brunon. Byl to mohutný chlapík, silný a spolehlivý. Sousedé si mysleli, že je to hodný trouba; byl smíšeného původu, dílem polského, německého a irského. Svěřil se tatínkovi, že přišel o všechny příbuzné už před lety v Pensylvánii při epidemii španělské chřipky; z celé rodiny zbyl jen on sám.

„Jsem silný,“ ujistil otce. Ten byl rád, že má někoho na těžkou práci, jenže když Amie bylo sedmnáct, zemřel tatínek na zápal mozkových blan.

Brunon byl oporou podniku od chvíle, kdy k nim nastoupil. Byl mlčenlivý, ale pracovitý, a v době, kdy truchlila pro otce, vedl celou hospodu a staral se, aby měli všechny účty včas zaplacené, takže Amie mohla přes poledne a večer obsluhovat u stolů, jako by se nic nezměnilo, jako by tam tatínek pořád někde byl, dohlížel na bar a dával pozor, aby ji zákazníci moc neobtěžovali. Aby vyšli, bral si Brunon v továrně ranní směny a večer pomáhal na baru. Když ji požádal o ruku, přišlo to Amie jako ta nejpřirozenější věc na světě, takže souhlasila.

Ani jeden z nich neměl peníze na to, aby vyrazili na svatební cestu. Ve svatební den si Amie oblékla bílé šaty a Brunon si vzal svůj jediný oblek s vázankou. Pár jeho kolegů z práce se svědomitě dostavilo i se svými manželkami a dětmi do kostela. Malé děti během celého obřadu fňukaly. Pak se všichni odebrali do hospody, kde snědli připravené pohoštění a Amie rozkrojila svatební dort. Když hosté konečně odešli domů, Brunon s Amie vystoupali nahoru do malého bytu nad hospodou, kde Amie odjakživa bydlela s tatínkem.

Amie koupila nové povlečení na postel, pro sebe noční košili a pro Brunona župan. Vlezli si do postele a pak se na ni Brunon převálil, vyhrnul jí noční košili a začal dělat něco, co ji příšerně vyděsilo, takže nedokázala vydat ani hlásek. Celý ten násilný akt, to zvířecí hekání ústící

v jeden hlasitý výkřik, pro ni byl noční můrou. Trvalo to věčnost. Když byl konec a Brunon si lehl vedle ní, měla pocit, jako by se velkou rychlostí řítila dolů ze skalnatého útesu, a druhý den ráno si připadala celá bolavá, zbitá a krvácející.

Zvlášť ji rozmrzela krev na nových prostěradlech, a když se druhý den ráno Brunon oblékl do práce, rychle je vyprala a trochu si u toho poplakala. Brunon byl dole a dělal si snídani, ale těsně předtím, než odešel do práce, za ní zašel nahoru a nedůtklivě jí připomněl, že manželka by měla muži nejen připravit snídani, ale dát mu do bandasky i oběd do práce.

Když viděl její uplakaný obličej, začervenel se a pak drsně řekl: „Nebud’ jako dítě, Amie. Tohle dospělí přece dělají. Ta krev jen dokazuje, že jsi řádné děvče.“

Amie skoro nemohla chodit. Když šla na záchod, bolelo to tolik, že se snažila celý den nečurat. Chtěla miminko; zoufale toužila po někom, koho by mohla milovat a kdo by miloval ji. Ale noc za nocí se kousala do rtů a modlila se k Bohu, aby jí pomohl pochopit tenhle příšerný, bestialní akt. Přála si, aby radši hned umřela a nemusela to podstupovat stále znova. Každý večer to pro ni bylo stejné utrpení jako o svatební noci.

Když se konečně vydala ven za nákupy, nedokázala se zbavit pocitu hanby. Pár lidí dělalo lehké narážky na to, že teď už je vdaná paní, ale něco v jejím výrazu je zarazilo, takže toho brzy nechali.

Ale i kdyby byl její otec naživu a sám ji chtěl provdat za mladíka, který pro ně pracoval, Amie by se neodvážila zeptat se ho, jak to chodí mezi mužem a ženou. Nikdy se opravdu nespřátelila s děvčaty z dělnických rodin, které bydlely v sousedství; vdané ženy se striktně držely svých přítelkyň ze stejných etnik a stýkaly se jenom mezi sebou, nejčastěji na verandách vlastních domků. Nepaktovaly se

s blondatou dívkou, která náhle dospěla ve vnadnou ženu a o jejíž postavě jejich muži troušili obdivné poznámky.

Amie pozorovala sousedky a divila se, jak to můžou vydržet. Někdy je zaslechla, když všely prádlo a chichotaly se nad „ženskými povinnostmi“; večer zas muži v hospodě mezi sebou oplzle žertovali. Všichni se tvářili, jako by to byla příjemná zábava. Ve skutečnosti ji nijak nepřekvapilo, že to necítí stejně; ve škole jí taky nešla spousta věcí, které ostatní hravě zvládali. Jen pořád nemohla pochopit, jak církev mohla tenhle akt posvětit.

Časem byly dny příjemné a klidné. Ale noci ne.

„Prokrista, Amie,“ láteřil její manžel, když ji přistihl, jak pláče v koupelně, „bolí tě to, protože se neuvolníš. Musíš se trochu uvolnit, jinak si to neužiješ.“

Takže to byla její chyba, její selhání, jak si myslela. Zase jednou v něčem neobstála. Zjistila, že má zvláštní fantazie: když vzala do ruky nůž, myslela na to, jak si ho zabodne do hrudi; když šla kolem jezera, uvažovala, jak dlouho by jí trvalo, než se utopí; když přecházela přes koleje, cítila nutkání skočit pod vlak. Jenže sebevražda je smrtelný hřích, a jestliže Bůh v pozemském světě schválil konání manželského aktu, pak v pekle muselo být o hodně hůř.

Tou dobou ale už Brunonovi začalo lézt na nervy škádlení, že má rok po svatbě a jeho žena ještě není těhotná. Nebyl mužem, který bije ženu, a pokud byli na veřejnosti, choval se vždycky slušně, ale když byli doma sami, zpochybňoval všechno, co řekla a co udělala. Nejdřív to myslel trochu dobromyslně, ale postupně začaly jeho poznámky ztrácet i tu poslední špetku vřelosti.

„Jsi strašně hloupá, Amie,“ peskoval ji, když jí z třesoucích se prstů vypadla sklenice, když něco připálila na plotně nebo když zaplatila nějaký účet dvakrát, protože nerozuměla tomu, jak vedl účetnictví. „Kde jsi nechala hlavu?“ ptal se. Pořád se poškleboval jejím rozumu, myšlení a hlavě.

Neuměla mu odseknout; vychovali ji, aby neodmlouvala. Brunon přicházel domů z továrny unavený a pak ještě pracoval dlouho do noci v hospodě; i tak mu ale často ještě zbývala energie na onen krátký, brutální akt v posteli.

A PAK PŘIŠEL JEDNOHO DNE DOMŮ S ŠIROKÝM ÚSMĚVEM NA TVÁŘI.

„Stěhujeme se do New Yorku,“ oznámil jí, když se posadil k večeři.

Automaticky namítla: „Ale vždyť bydlíme v New Yorku.“

„Ale Amie! Ty jsi tak tupá! Nemyslím stát New York, myslím přece Manhattan!“

Studem zrudla. „Proč bychom se měli stěhovat?“ zeptala se zmateně. „Vždyť máme práci tady, v tatínkově hospodě.“

Brunon se dlouze napil piva. „Prodal jsem ji,“ pronesl triumfálně. „Dostal jsem za ni dobrou cenu. Ale co je ještě lepší, seznámil jsem se s chlapíkem, který chce, abych se stal jeho společníkem ve firmě. Budeme mít mnohem víc peněz, než bychom kdy vydělali v tomhle zatraceném městě, a já už nebudu muset pracovat ve fabrice. Budu ti během dne pomáhat, takže se nebudeš muset tak dřít. Chápeš?“

Amie nevěděla, co na to říct ani co si o tom myslet. Zabolelo ji, že přijde o hospodu, aniž by se jí zeptal, jestli jí to nevadí; její otec leštil mahagonový bar v lokále s takovou láskou, že měla pocit, že v něm musí být ukrytá jeho duše. Jestli odsud odjede, nebude už vůbec vědět, kdo je a kým by měla být. Utěšovala ji jen naděje, že když bude Brunon spokojený v práci, bude šťastnější i s ní.

O týden později si sbalili věci a nastoupili do vlaku do New Yorku. Amie se modlila k Bohu o osvícení. *Prosím, ať nejsem celý život hloupá. Pomož mi pochopit, co se to se mnou děje. Ničemu nerozumím, leda tomu, že bych nejradši umřela.*

Když už seděli ve vlaku, připadalo Amie, že nastal konec světa. Ale netrvalo dlouho a objevila, že ve čtvrti Greenwich Village budou její modlitby vyslyšeny.

PETRINA

Coney Island a Greenwich Village, New York, 1931

Jednoho krásného jarního dopoledne byla Petrina Maria ve svém pokoji na koleji Barnard College a učila se na poslední zkoušku. Toho roku, 1931, měla promovat. Vtom ji nečekaně zavolali k telefonu. „Tvrdí, že je to naléhavé,“ oznámila jí dívka obsluhující aparát.

Petrina netrpělivě zvedla sluchátko. Byla to Stella, jejich kuchařka doma v Greenwich Village, kterou Petrina podplatila, aby jí dala vědět, kdyby měl její nejmladší bratr, pětiletý Mario, nějaký problém.

„Utekl,“ šeptala kuchařka do telefonu. „Šla jsem ho vy-zvednout do školy a nějaká holka mi řekla, že odcházela od školy s většími kluky.“

„Máš nějakou představu, kam by mohli jít?“ zeptala se Petrina znepokojeně.

Stella odpověděla: „To děvče říkalo, že šli směrem na Coney Island, nejspíš na horskou dráhu.“

Petrina zamručela. „A co Johnny a Frankie?“ chtěla vědět.

„Nevím, kde jsou vaši bratři, slečno. A rodiče taky nejsou doma.“

„Já Maria najdu,“ pravila Petrina rychle. „Jen to zatím nikomu neříkej.“

„Jestli nebude doma do večere, budu to muset povědět vašim rodičům,“ varovala ji kuchařka.

Ale nikdo by stejně nevolal policii, rodina si řešila své problémy sama.

Petrina zavěsila a tiše si vynadala, že se ukvapila a slíbila, že Maria najde. Má odjet z Barnard College na Coney Island? Když se vypraví do Brooklynu, bude to dlouhý a únavný výlet. Neměla strach, že by neudělala zkoušku; věděla, že tuhle snadno zvládne. Byla to zkouška z dějin umění, což byl její oblíbený předmět a hlavní obor. Za vedlejší, italskou literaturu, už dostala jedničku. Na střední škole přeskočila jeden ročník, na univerzitu tedy nastoupila o rok dřív, a i tady studovala s vyznamenáním. Škola pro ni vždycky byla snadná, což se o životě říct nedalo.

Nechtěla, aby Maria potrestali; její rodiče uměli být přísní. Petrina zvažovala, kudy se nejdřív dostane do Brooklynu. Bude muset jet podzemkou a několikrát přestupovat, což nesnášela. Když cestovala pod zemí, připadala si vždycky lapená, pohřbená zaživa. Ale pak si představila, jak se Mario potuluje s nějakými mladistvými delikventy, a otrásla se. Jeden z jejích bratrů, Johnny, naivní dobrosrdečný kluk, se před několika roky popral na hřišti a skončil v polepšovně, což ho málem zabilo. Nemohla dopustit, aby se totéž stalo Mariovi. Bylo mu teprve pět let. Zavřela učebnici a vydala se na cestu.

* * *

KDYŽ PETRINA DORAZILA NA CONEY ISLAND, ZAMÍŘILA ROVNOU k horské dráze. Člověk ji nemohl minout; tyčila se vysoko nad ostatními atrakcemi a rachotila, jako když bouří

hromy. Postavili ji ze dřeva a její točivé dráhy měly jistou eleganci, pokud se vám takové věci líbily.

Cítila se trochu provinile; Mario ji před pouhými deseti dny, když byla doma na Velikonoce, zasypával dychtivými otázkami. Odbyla ho neurčitými sliby.

„Na to jsi ještě moc malý. Počkej, až trochu vyrosteš.“

Pravda byla taková, že jí ten zábavní park připadal hloupý. Bylo tam hlučno a scházela se tam lůza. Neviděla důvod, proč by do sebe měla ládovat pochybné jídlo – cukrovou vatu, sladký popcorn s buráky, zbytečně velké vafle a limonádu tak sladkou, až se lepila na patro – a pak vylézt na dřevěnou past, která člověka nechala padat do skoro třicet metrů hlubokého hupu, aby ho pořádně vydělala. Život měl i tak svá úskalí a ubíral se střídavě nahoru a dolů. Mario byl malý, nejspíš z vozíku vypadne. Pouštět ji tak malé děti na tuhle nebezpečnou jízdu?

Ještě než přišla k pokladně atrakce, slyšela výskání následující po lomozu vozíků řítících se po nebezpečné dráze. Jak tam tak stála, hrdlo se jí sevřelo. S obavami si prohlížela tváře lidí čekajících ve frontě, až na ně přijde řada. Ti, kteří seděli ve vozících, ji měli takovou rychlostí, že je viděla jen rozmazaně. Pozorně se dívala, když vláček zastavil a pasažéři se hrnuli ven, ale po Mariovi nebylo ani památky. Neklidně rázovala sem a tam. Kam by tak malý kluk mohl jít? Lákadel a atrakcí tu bylo nekonečně. Obhlédla si je. Bylo tam ruské kolo, dostihová horská dráha, kolotoč, a na každé atrakci viděla hned několik rozjařených malých dětí. Pak se vrátila k horské dráze a tou dobou už opravdu měla obavy.

„Haló, Petrino,“ ozval se za ní najednou známý hlásek. Otočila se jako na obrtlíku. Na lavičce seděl Mario, docela sám, úhledný ve své školní uniformě, v bílé košili, šedých kalhotách a tmavomodrém blejzru. Byl bledý, tmavé oči měl velké jako talíře a krásné mahagonové vlasy, stejné

jako ona, mírně rozcuchané. Na obličejí měl šmouhu od čokolády.

„Prokristapána!“ vykřikla Petrina. „Máš ponětí, jak jsi nás všechny vyděsil? Jak ses sem vlastně dostal?“

„Nějací velcí kluci ze čtvrté třídy mě vzali s sebou, protože bratr jednoho z nich řídí nákladák a vysadil nás tady.“

„Koho nás?“ chtěla vědět Petrina.

„Mé kamarády,“ odvětil Mario věčně. „Nevím, kam zmizeli. Stejně už jsem s nimi nechtěl nikam jít. Koupili jsme si bonbony a zmrzlinu a pak jsme šli na ruské kolo a pak se mi udělalo špatně. Zvracel jsem tamhle do těch keřů,“ pochlubil se.

„Máš štěstí, že jsem tě našla dřív, než se tatínek s maminkou dozvěděli, kde jsi byl,“ zlobila se na něho Petrina. „Měl bys velký problém.“

„Proč?“ divil se Mario a zamračil se. „Neudělal jsem přece nic špatného.“

Petrina si zhluboka povzdechla a posadila se na lavičku vedle něho. „Víš ty vůbec, kolika trasami metra jsem musela jet, abych se sem dostala, i když jsem se správně měla učit? A víš, kolik je tam touhle dobou lidí a jaké je tam nesnesitelné vedro?“

Mario se poprvé zatvářil úzkostlivě. „Nemůžu jet podzemkou. Pořád mi je špatně.“

„Pán se přejedl sladkého.“

Ale Mario vypadal při pomyšlení na podzemku tak žalostně, že se nad ním Petrina slitovala. „Zavolám domů a řeknu jim, že jsem tě vzala na procházku. Procházka je dobrý nápad; aspoň se ti udělá líp.“

Mario k ní zvedl obličej a šeptl: „Díky, sestřičko.“ Naklonil se k ní a Petrina se k němu sehnula, aby jí mohl dát lepkavou pusu na tvář.

„Ty jeden rošťáku. Tak pojď, promenáda je tímhle směrem a mořský vzduch ti udělá dobře. Zkus takhle dýchat...“